

LIBERETA'

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatek k časopisu Sindikata Italijanskih Upokoјencev Spi-Cgil Fjk v slovenščini

spi.cgilfvfg.it

Edizione in sloveno di Liberetà Fvg Anno 27 - Numero 1 - Luglio 2022 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

JAVNO ZDRAVSTVO, ZAUSTAVIMO PROPAD

**ALARM NARAŠČA:
ZBRANIH 15 TISOČ
PODPISOV**

Povečanje čakalnih vrst, osebje na begu, pomanjkanje splošnih zdravnikov, ukinjanje dežurnih služb. Nadaljuje se boj Spi in Zdravstvene koordinacije FJK proti odločitvam desne sredine

Zdravstvo FJK vse bolj na psu, Spi se temu upira

di Roberto Treu *Generalni tajnik Spi Cgil FJK*

Situacija, ki jo doživljamo, je zelo zapletena in hkrati zaskrbljujoča – čeprav se je zaradi cepljenj pandemija delno omilila, je virus še vedno zelo prisoten; vojna v Ukrajini povzroča na tisoče mrtvih in ranjenih, uničuje mesta, povzroča resne posledice za oskrbo z energijo, cene poskakujejo navzgor, inflacija pa je presegla 7 odstotkov.

Tudi stanje okolja je iz dneva v dan slabše. Kupna moč plač in pokojnin se vsakodnevno zmanjšuje. K temu lahko dodamo, da ga danes ni ukrepa, ki bi preprečil prekarnost ali davčno utajo. V tem kontekstu je Cgil kot

edina sindikalna organizacija priredila dva večja nacionalna dogodka, 17. junija v Bologni z upokoјenci in dan zatem v Rimu z delavci, da bi zahtevala nov in različen model razvoja, več zaščite za delavce in upokoјence ter odločno ukrepanje v korist premirja in miru.

Odločili smo se, da se ne bomo ustavili: mobilizacija bo še naprej podpirala naše predloge tudi glede novega finančnega zakona, tako da bo končno vključeval tiste nujne reforme in podporne ukrepe, s katerimi ni več mogoče odlašati in bo mogoče koristiti evropska sredstva NOO.

Tudi na deželni ravni, gle-

de na deželni odbor, ki mora porabiti stotine milijonov več, prosimo za sodelovanje pri odločitvah za pridobitev naložb za uravnotežen razvoj Furlanije - Julijske krajine. Zlasti glede zdravstva in socialnih politik se tačas odloča, kakšno raven storitev bomo dočkali v prihodnje. Samoreferenčno vodenje deželnega odbornika je nesprejemljivo – zakoni in direktive so v nasprotju z nacionalnimi smernicami, priča smo nasprotovanju realnim spremembam, ki stremijo za gradnjo, krepitvijo, modernizacijo in dopolnjevanje socialnih in zdravstvenih storitev na območju, ki so

temeljne za nov model zdravstvenega varstva za ljudi, kakor navaja tudi NOO. Neuspeh najslabše socialne in zdravstvene politike v zgodovini FJK plačujejo vsi državljani, začeni s starejšimi in najbolj ranljivimi. Neskončne čakalne dobe, hudo pomanjkanje splošnih zdravnikov, zasičene urgence in krčenja sredstev za mrežo bolnišnic silijo ljudi, da tavajo sem ter tja, pa tudi ukinitve dežurnih služb in še bi lahko naštevali. Zdravstvene odličnosti, s katerimi se je lahko še pred štirimi leti ponašala FJK, so izginile in padli smo na dno italijanske lestvice. Vse zato, da bi spodbudili zunanje

izvajanje storitev v korist zasebnikov: ideološka izbira desnosredinskega deželnega odbora, ki ne stremi za javnim in univerzalnim sistemom zdravstva! Spi je vključen v težko bitko: poleg nas stoji še več kot osemdeset poklicnih in prostovoljnih združenj, ves Cgil tako na deželni kot državni ravni. Ne bomo dovolili, da se eno najpomembnejših družbenih reform obrne na glavo. Nadaljevali bomo z deljenjem letakov, s shodi in demonstracijami, ker je danes treba zgraditi zdravstveni sistem po potrebah ljudi in ne na dobičkih zasebnih domov, ki jih je treba plačati.

TUKAJ FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Javno zdravstvo, alarm narašča

15 tisoč podpisov za zaustavitev propada

► *Povečanje čakalnih vrst, osebje na begu, pomanjkanje splošnih zdravnikov, ukinjanje dežurnih služb. Nadaljuje se boj Spi in Zdravstvene koordinacije FJK proti odločitvam desne sredine*

Pišejo se temni časi za zdravstvo v Furlaniji - Julijski krajini. Če je moralo biti leto 2022 leto vrnitve v neko normalnost, se negativni trend pot, ki ga je ubralo naše javno zdravstvo, žal nadaljuje. In vzporedno z zaskrbljenostjo sindikatov in delavcev, izčrpanih zaradi kronične kadrovske podhranjenosti, raste tudi zaskrbljenost državljanov. Ob 9500 podpisih, ki jih je Spi zbral v Trstu, se jih je petnajst tisoč odločilo, da sproži alarmni zvonec in podpiše peticijo za javno zdravstvo, ki jo spodbuja Zdravstvena koordinacija FJK (ki poleg Spi in Cgil vključuje dodatnih 85 združenj) in so jo 23. junija ponudili deželni svet. Cilj peticije je prekinitev propada tega, kar je še pred nekaj leti veljal za enega med najboljšimi deželnimi zdravstvenimi sistemi v Italiji. Upad, ki je vsem na očeh: čakalne dobe, ki ponekod krepko presegajo eno leto, močno zmanjšanje onkoloških operacij, izseljevanje splošnih zdravnikov, kar pomeni, da vse več deželnih območij nima zdravstvenega kritja – zlasti so to periferni kraji, dežurne službe brez zdravnikov, urgentni oddelki, ki se po covidu ponovno polnijo, ker primanjkuje ordinacij in

Na levi, trenutek mestne skupščine 11. aprila v gledališču Miela, s sekretarjem tržaške CGIL Michelejem Pigo in sekretarjem Spi FJK Robertom Treuom. Spodaj demonstracija Koordinacije za zaščito javnega zdravstva FJK februarja pod deželnim svetom.

zdravstvenih okrožij, zdravniki, zdravstveniki, medicinske sestre in drugi strokovnjaki se raje zatekajo v zasebni sektor, načrtov za upravljanje poletja, ki se obeta zelo zapleteno, tudi po zaslugi ponovne rasti okužb, pa od nikoder ni. Zaskrbljujoča je hitrost upadanja storitve in pomanjkanje političnih odločitev, začeni z zaposlovanjem in razpisi, ki bi edini lahko ta trend spremenili. Tako kot je nesprejemljivo samoreferenčno odločanje deželnega odbornika za zdravje Riccardija, ki zasleduje vse širšo privatizacijo storitev. Gluh na vsakršno soočanje je podpredsednik deželnega sveta, ki odgovarja z zanikanjem dokazljivega. To je storil tudi takrat, ko je njegovo deželno vodstvo s senzacionalno gesto zavrnilo

dokumente, ki so jih vložili tri zdravstvena podjetja, pediatrična bolnišnica Burlo Garofolo in ustanova Cro, ki so zahtevali takojšnje spremembe. Riccardi je stvar minimiziral in krivdo zvrnil na tehnično težavo, vendar je bilo jasno, da je prišlo do kratkega stika. Peticija in zdravstvena koordinacija, s katerima soglašata tudi Cgil in SPI, zahtevata ukrepe, ki bi ponovno zagnali javno zdravstvo. Zaposlovanje, izredni načrt za skrajšanje čakalnih dob, vključevanje županov, delavcev in občanov v odločitve glede javnega zdravstva, bolj transparentna in manj finančna merila pri ocenjevanju generalnih direktorjev: to so najnujnejši ukrepi. Potrebujemo pa tudi strateško vizijo, usmerjeno v

prihodnost dežele, ki raste na področju povprečne starosti in na žalost tudi kar se neenakosti tiče, saj se vse več državljanov pritožuje zaradi velikih ovir in neenakosti pri dostopu do zdravstvenih storitev. Strategija je dolžna uporabiti sredstva NOO za financiranje velikega investicijskega načrta za teritorialne službe – za okrožja, domove, bolnišnice in patronažne medicinske sestre, za telemedicino, povezovanje med zdravstvenimi službami in službami oskrbe na domu po občinah. Ne gre za knjigo sanj, gre za uresničljive cilje. Toda zavedati se moramo, da je situacija resna in da je potrebna sprememba smeri, začeni s krepitvijo vloge in storitev zdravstvenih okrožij.

Smeh je dober za zdravje

Minimizirati, vendar ne kazati hrbta. Humor, glasba in druženje so izvorni recept, ki ga je Spi-Cgil izbral, da bi s pomočjo profesionalnih igralcev in glasbenikov prinesel na deželne trge težave zdravstva. Turneja manjših predstav, ki se je začela v nekaterih najbolj množičnih predelih Trsta, se je nadaljevala na Videmskem, na trgih v Palmanovi in Tolmeču.

GOVOR ZGODOVINARJA MAURA GIALUZA O VOJNI V UKRAJINI

Kdo plačuje posledice vojne?

► *Hude gospodarske posledice za upokojene in delavce.*

Situacija je bolj zapletena od tega, kar se zdi

Mauro Gialuz

Objavljamo govor o vojni v Ukrajini Maura Gialuza, predsednika Deželnega inštituta za zgodovino odporništva in sodobnega časa

* * *

Nekaj ocen o učinkih »nepravične« vojne v Ukrajini. Jasno je, da so Putin in ruski oblastni aparati zagrešili veliko napako z vojaškega vidika, ker so računali na šibak odpor in dobronamerno sprejemanje dogajanja s strani velikega dela prebivalstva, ampak tudi zaradi zmotnega prepričanja v »mlačno« reakcijo zahodnega sveta, kot se je

zgodilo leta 2014 z okupacijo Krima.

Zelenski in ukrajinska vlada, ki so ju spodbudili precejšnja gospodarska in vojaška pomoč ZDA in Nata ter množično in postopno širjenje gospodarskih sankcij, ki jih je sprejela večina držav Nata in liberalne demokracije, sta na zahodu promovirala in širila sporočilo o hitrem propadu Rusije in o neizogibni in bliskoviti ukrajinski zmagi.

EU se je po takojšnji obsodbi invazije odločila – skoraj soglasno –, da podpre ameriško in Natovo strategijo postopnega pošiljanja orožja in da poveča gospodarske

sankcije.

Zaskrbljujoče in hudo pa je, da se ni odločila ali vsaj da ni poskusila biti »enotno« nek tretji subjekt pri iskanju premirja in poti k miru. Francija in Nemčija sta sprva preizkusili različne, a zelo pogojene poti, zlasti v Franciji glede na državne razmere. V Italiji je Draghi, po zaslugi prepričanega in enotnega konsenza Demokratske stranke, svojima neusklajenima vladi in parlamentu, ki jima je bila odvzeta funkcija »naravnega« prostora za razpravo in odločanje glede zunanje politike, prepričano sprejel ameriško linijo in vlogo nadzornika nemških ali francoskih skušnjav po zavzetju manj usklajenih stališč in ukrepov.

Rusko gospodarstvo pa še ni propadlo po več kot 130 dneh vojne. Kot dokazuje dejstvo, da je danes 1 dolar vreden 54 rubljev, 20. februarja 75 rubljev, najvišjo vrednost 138 rubljev pa je dosegel 3. marca. Euro je vreden 69 rubljev, pred 85, 3. marca pa 157. Tudi blok

Kitajska-Rusija-protizahodne skupine Brics se oblikuje in utrjuje, poln nepredvidljivih in možnih negativnih posledic.

Nemčija, Francija in Italija se dramatično soočajo s težavami, ki se pojavljajo v proizvodnem sistemu in ljudeh, od postopnega opuščanja ruskega plina in nafte ter težke in dolge poti do iskanja alternativnih rešitev. Draghi je sklenil sporazume o skromnih in ne takojšnjih dobavah plina z Alžirijo, Katarjem, Kongom, Egiptom, državami, ki jim vladajo diktatorji, ki zatirajo osebne in politične svoboščine ... Večino svetovnih energetskih

virov se nahaja na ozemljih, kjer ne odločajo liberalne demokracije. V Italiji milijoni upokojenecev, ljudi, ki delajo s stalnim ali negotovim dohodkom, že prenaša težke in nevzdržne gospodarske posledice, ki se bodo poslabšale in trajale še dolgo. Stranke, ki glede na volilni upad niso zelo reprezentativne, politične komentatorje in analitike ali medije bolj zanimajo preobrati, pogosto personalistični, od političnega okvira in preučevanja strategij za zmago ali poraz na naslednjih volitvah.

Zadnji premislek: medijski sistem, zlasti italijanski, se je popolnoma in nespodobno uskladi s kanoni sodbe, z interpretativno linijo realnosti, ki sta jo vsilili ZDA in Nato, tako da je zameglil celo besede papeža Frančiška, ki so ga obožili protizahodništva/atlantizma in izdaje vrednot vseh tistih, ki poskušajo kompleksnost trenutne situacije interpretirati na manj shematičen način.

Mauro Gialuz

Spi in begunci

Spi Cgil podpira pomoč in sprejem beguncev iz Ukrajine, tako kot tudi enake pravice za begunce, ki bežijo pred katerokoli vojno in od katerega koli konca na svetu.

Socialist z Cgil v srcu Giobatta Degano nas je zapustil

Odšel je tiho in rezervirano, tako, kakor je živel. Tak je bil Giobatta Degano: človek, ki mu je bilo ljubše delo v zakulisju, odgovornost izbire, primat organizacije. To so lastnosti, ki jih je kot doto prinesel v Cgil, od prvih izkušenj v sindikatu do najvišjih položajev v Vidmu, v deželnem Cgil, v Spi, ki ga je vodil od 1996 do 2004. Pred tremi leti je žaloval za smrtjo žene Rite: ker ji je pomagal pri bolezni, je zmanjšal obveznosti v zadrugi Pasian di Prato, ki ji je predsedoval dolgo časa. Tudi njega je naposled ugrabila nenadna bolezen, ki je presenetila mnoge, ki so ga poznali: Giobatta ni iskal pomoči in podpore, odšel je tiho, v družbi sina Emanueleja, sestre in najožjih družinskih članov.

»Želel bi si, da se ga spominjamo kot socialista. Vedno je bil ponosen, da je lahko to komponento izrazil v Cgil, tudi v najtežjih časih.

Potem je zmagala linija PSI, ne pa linija Komunistične partije in Cgil. Spopadi so bili težki, vendar se ni zadrževal: imel je svojo doslednost, kulturo in sposobnost, da je na prvo mesto postavil Cgil.

Takega se spominja Gino Dorigo, spremljevalec na poti in v številnih bitkah. Z obžalovanjem, ki se ne ustavi le na človeški ravni. »Titte - razlaga Dorigo - je bil tisti, ki je vedno vedel, kaj govori. Ni naključje, da je zasedal številne najvišje položaje – ker je bil človek dialoga in posredovanja, ki pa je znal biti spoštovan in vsakič so ga potrdili. Za Cgil, nikoli zase.«

IZREDNO STANJE GLEDE PRIHODKOV

Zaščititi kupno moč

Manj davkov na pokojnine!

► Nobena druga večja država EU nima take davčne obremenitve kot Italija. Najbolj oškodovani so tisti, ki prejema manj kot 1500 evrov.

Začnimo s številkami, da bo bolj jasno. In če hočemo biti natančni, začnimo pri tistih, ki prejema 1500 evrov mesečne pokojnine, pod katerimi, naj spomnimo, najdemo skoraj vsakega drugega upokojenca celo v bogati Furlaniji - Julijski krajini.

No, če znaša naša pokojnina 1500 evrov bruto, kar pomnoženo s trinajstimi meseci pomeni 19.500 evrov, plačujemo nad 3300 evrov davkov (ne da bi všteli dodatnih deželnih in občinskih davkov). In naših 1500 evrov bruto postane nekaj več kot 1200 neto, kar mora zadosťovati za najemnino, hišne stroške, račune, nakupe. Samo tisti, ki ne dosežejo 8500 evrov bruto dohodka, kar pomeni, da prejema manj kot 700 evrov mesečne pokojnine, ne plačujejo davkov. In davki so že itak visoki tudi za tiste, ki prejema tisoč evrov pokojnine, na katerih si računajo v letu dni skoraj 1400 evrov.

NAJSLABŠI V EVROPI. To so računi, zaradi katerih je italijanski davčni sistem najbolj nepravičen do upokojencev: v katerikoli drugi državi, v Franciji, Nemčiji, Združenem kraljestvu ali Španiji, so davki na pokojninske dodatke bistveno nižji. Pri nas si davčni sistem vzame nazaj skoraj 20

odstotkov tega, kar plačuje zavod INPS. Kakorkoli preveč, sploh če posledice vsega tega plačujejo tudi upokojenci z dohodki, ki jim komaj zagotavljajo preživetje. Zato se je Spi-Cgil odločil za mobilizacijo, da bi od vlade zahteval takojšnje ukrepe za podporo kupni moči pokojnin. Slednje ogrožajo ne le davčna obremenitev, temveč tudi cene, ki se letos, kot lahko berete na 2. strani, v povprečju dvigajo za 6-7 odstotkov.

Demonstracija, ki je poteka-

la 17. junija v Bologni in se je je udeležilo več kot 100 upokojencev iz Furlanije - Julijske krajine, je ponovno opozorila na temo davkov na predvečer drugega nacionalnega dogodka, tistega, ki ga je 18. junija organiziral Cgil v Rimu.

KDO UTAJUJE IN KDO NE. Podatki o davčnih prihodkih v Italiji kažejo, da 85 odstotkov davkov izplačujejo delavci in upokojenci. Zato je velika večina davčnega bremena na njihovih ramenih. Preostalih 15

odstotkov zaobjema svet samostojnih podjetnikov in dohodkov od kapitala. Porazdelitev davkov ne bi bila tako neuravnovešena, če bi davčnim organom uspelo izterjati vsaj del od tistih 130 milijard davkov in prispevkov, ki jih skriva delo na črno in siva ekonomija - neprijavljeni dohodki, ki ne prispevajo k financiranju hiš, bolnišnic, cest, javnih storitev. Nesprejemljivo je, da se tako visoka raven davkov za delavce in upokojence sooča z bajno utajo državni blagajni in zavodom za socialno varnost.

INFLACIJA, ŠKODA IN POSMEH. Škodi je treba dodati še posmeh, če upoštevamo učinek inflacije na davke. Učinek, ki mu je ime obdavčevanje: ko se pokojnine dvigajo, da bi nadoknadile inflacijo, tvegamo, da bomo plačali še več davkov, ker se vzporedno dvigujejo tudi davčne stopnje. Toda kupna moč pokojnin miruje. Inflacijski davek je treba vrniti upokojencem.

Tako inflacija pobere polovico trinajste plače

ŽIVLJENJSKI STROŠKI 2022

+7 odstotkov

POVIŠANJE POKOJNIN 2022

+1,7 -odstotno (začasno)

+1,9 -odstotno (dokončno)

Inflacija nam požira 5 odstotkov kupne moči naših pokojnin: to je razlika v stopnji revalorizacije v letu 2022, 1,7 odstotka (ki se bo ob koncu leta dvignil na 1,9 odstotka) in povprečno zvišanje življenjskih stroškov za skoraj 7 odstotkov. Tisoč evrov pokojnine velja recimo kakih 50 evrov manj na mesec, kar pomnoženo s 13 meseci pomeni 650 evrov manj: se pravi več kot pol trinajste plače. Da bomo lahko prejeli manjkajočih 5 odstotkov, bomo morali počakati do leta 2023, ko bo stopnja inflacije iz leta 2022 postala osnova za izračun poviškov. In edino majhno pomoč predstavlja trenutno 200 evrov bonusa, ki ga bo država izplačala julija. Bonus, ki bo dodan štirinajsti plači, za pokojnine do približno 1050 evrov. Letošnjo škodo gre dodati tisti, ki je nastala od leta 2012 dalje zaradi neuspešne revalorizacije pokojnin. Od tod zahteva Spi, naj štirinajsto plačo država nameni tudi pokojninam do trikratne minimalne (1573 evrov bruto) in jo hkrati poveča tistim, ki jo že prejema.